

АКАДЕМІЯ НАУК ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ

Р/р 26003875 в ПАТ “Кредитпромбанк” м. Києва, МФО 300863
Код КЗПО 00062426. <http://anvsu.org.ua>; E-mail: ANVSU@ukr.net
01135, м. Київ, вул. Ісаакяна, 18; тел. 236-02-39, факс 238-06-32

№ _____

«16» вересня 2011 р.

Президентові України
В.Ф.ЯНУКОВИЧУ

Вельмишановний Вікторе Федоровичу!

Академія наук вищої школи України – заснована 1992 року всеукраїнська громадська наукова організація, яка об’єднує понад 300 провідних учених, докторів наук і професорів, які працюють у ВНЗ нашої країни – звертається до Вас у зв’язку з черговими спробами групи антиукраїнських політиків розіграти «мовну карту», посилюючи тим протистояння в суспільстві й ставлячи під загрозу громадянський спокій у державі.

Депутати Верховної Ради України від Партії регіонів **Вадим Колесніченко** та **Сергій Ківалов** пропонують парламенту ухвалити закон «Про засади державної мовної політики». Відповідний законопроект № 9073 зареєстровано в парламенті 26 серпня цього року.

Цим законопроектом передбачається паралельно з державною мовою і функціонування регіональних мов або мов меншин. У законопроекті формально констатується збереження державного статусу української мови, однак при цьому на території України гарантується вільне використання регіональних мов, до яких віднесені російська, білоруська, болгарська, вірменська, гагаузька, ідиш, кримськотатарська, молдавська, німецька, новогрецька, польська, ромська, румунська, словацька, угорська, русинська, караїмська і кримчацька.

Дія цього положення поширюється на ті мови, які є рідними для не менше 10% громадян, що населяють певну територію за даними перепису. За рішенням місцевої ради або за результатами збору підписів в окремих випадках такі заходи можуть застосовуватися до мови, регіональна мовна група якої складає менше 10% населення території. У межах території, на якій поширена регіональна мова, акти місцевих органів влади приймаються державною мовою або цією регіональною мовою або мовою меншини і офіційно публікуються обома мовами.

Тут треба зауважити, що попри законодавчо-нормативну невизначеність у проекті закону термінів «**регіональні мови**» і «**мови меншин**», практично це означає, що значна частина населення України виявиться втягнутою у нескінчені й гострі «мовні війни» і не лише мовні. Автори законопроекту вже оголосили, що планують домогтися для російської мови статусу регіональної в 13 з 27 регіонів держави (на які припадає понад 70% її населення), у тому числі і в столиці України місті Києві. З огляду на дотеперішню практику застосування статусу регіональної для російської мови (як-от у місті Одесі, де мер Олексій Костусєв заборонив подавати йому документи державною українською мовою і домігся ліквідації в місті статусу всіх без винятку україномовних шкіл) такий намір гарантовано викличе гостре протистояння з боку україномовних громадян, чий мовні права реально виявляться ущемленими.

Крім того, відповідно до закону, паспорт громадянина України і відомості про його власника, що вносяться до нього, виконуються державною мовою і, на вибір громадянина, на одній з регіональних мов. Дія цієї ж статті поширюється і на документи про освіту.

Законопроект встановлює, що громадянам гарантується право отримання освіти державною мовою і регіональними мовами або мовами меншин. Це стосується як дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних, так і вищих навчальних закладів. Передбачається також, що державні та комунальні навчальні заклади за наявності достатньої кількості відповідних заяв про мову навчання від батьків учнів або студентів в установленому порядку можуть створювати окремі класи, групи, в яких навчання ведеться іншою мовою, ніж у навчальному закладі.

На практиці кількість заяв буде визнаватися «достатньою» в залежності від позиції керівництва (цього року з ініціативи міністра освіти Дмитра Табачника в областях Центральної України та в Києві інтенсивно намагалися створювати російськомовні класи навіть за наявності лише кількох заяв від батьків, на той час як наповнюваність україномовних класів була в кілька разів вищою). Крім того, в регіонах, де керівники займають відверто антиукраїнську (українофобську) позицію (як уже згадуваний Олексій Костусєв чи секретар Донецької міськради Микола Левченко) реалізація цього положення може призвести до швидкого адміністративного згорання всіх форм україномовної освіти взагалі.

Неважко зрозуміти антиукраїнську спрямованість думки авторів законопроекту, згідно з якою телерадіомовлення в Україні може вестися українською мовою або регіональною мовою, що визначаються самими телерадіокомпаніями. Мова друкованих засобів масової інформації визначається їх засновниками відповідно до установчих документів. Топоніми створюються державною мовою та дублюються мовою регіональною.

На практиці реалізація перших двох положень означатиме форсоване «вимивання» української мови з електронних ЗМІ, як це вже сталося з друкованими ЗМІ (на «розкладках» не лише в південних та східних регіонах,

а й навіть у Києві україномовна преса практично відсутня). Реалізація третього положення призведе до того, що після формального рішення про найменування об'єкту українською мовою всі інформаційні таблички можна буде виготовляти російською.

Цей аналіз засвідчує: внесений законопроект у цілому підготовлено з дотриманням ідеології законопроекту №1015-3 «Про мови в Україні», який внесли 7 вересня 2010 року троє депутатів - голова фракції Партії регіонів Олександр Єфремов, голова фракції Компартії Петро Симоненко і член фракції Блоку Литвина Сергій Гриневецький, і який викликав різку критику в суспільстві. Зокрема, у своєму аналізі цього законопроекту АН ВШ України наголосила, що його прийняття зорієнтовано на значне обмеження сфери вживання української мови та поставить під реальну загрозу її існування в майбутньому.

Президія АН ВШ України новий законопроект Колесніченка – Ківалова щодо мовної політики України, як і законопроект Єфремова – Симоненка – Гриневецького, розглядає як черговий антиукраїнський, антидержавний, а фактично антиконституційний акт, який спрямований на дискредитацію Української держави, а разом з тим і Вас, Вікторе Федоровичу, як її Президента, загрожує територіальній цілісності України, і щонайнебезпечніше, сприятиме посиленню розбрату в нашому й без того суперечливому суспільстві.

Тому просимо Вас, вельмишановний Вікторе Федоровичу, докласти Вашого авторитету, аби не допустити прийняття провокаційного законопроекту Колесніченка – Ківалова.

Тим більше, якщо врахувати, що, як засвідчують результати численних соціологічних опитувань, пріоритетними для всіх регіонів країни є не мовні, а нагальні соціально-економічні питання, боротьба з корупцією та забезпечення екологічно безпечного середовища проживання наших громадян..

**З повагою і надією на підтримку,
за доручення Президії
президент АН вищої школи України,
заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки**

М.І.Дробноход